

[Stærmose.]

Adgang til at blive Ejere af fast Ejendom her i Landet fastsættes Regler ved Lov.“ Det Lovforslag, som her forelægges, drejer sig om at opfylde det Løfte, der er givet i denne Grundlovens § 50, Stk. 2. Det er nu 35 Aar siden, der for første Gang i dette Aarhundrede fra Folketingets Talerstol blev rejst Krav om, at danske Statsmyndigheder skulde have Lovhjemmel til at kontrollere udenlandsk Kapitalanbringelse i dansk Jord. Under Finanslovdebatten i 1911 rejstes Sagen af Professor H. O. G. Ellinger, der derefter forfulgte den i de følgende Aar, uden at det kan spores, at dette vakte nogen stor Opmærksomhed. Før første Verdenskrig talte ogsaa den kendte Landbofører P. P. Pinstrup om Spørgsmaalet, idet han i 1912 i Folketinget gjorde opmærksom paa, at et engelsk kapitalstærkt Selskab var interesseret i at opkøbe store Mosearealer i Nordjylland med det Formaal at afgrave Tørvejorden til Fabrikation af Briketter. Pinstrup frygtede, at denne Udnyttelse af dansk Tørvejord fra et udenlandsk Selskabs Side skulde kunne udarte til Rovdrift, saaledes at de afgravede Arealer ikke senere kunde gøres til Genstand for Landvinding for Landbruget. Hverken Pinstrup eller Ellinger ønskede Forbud mod Udlændinges Erhvervelse af fast Ejendom, men krævede kun Lovhjemmel for, at den danske Stat i hvert enkelt Tilfælde skulde godkende en saadan udenlandsk Erhvervelse, saa der i givet Tilfælde kunde indføjes Bestemmelser til Værn for danske Interesser, baade her i Landet og i Udlandet, hvor danske Statsborgere var interesseret i at erhverve fast Ejendom.

Den daværende Regering Zahle var afvisende over for Sagen. Det er værd at bemærke, at Regeringens Talsmænd altid argumenterede imod et Forbud mod, at Udlændinge kunde erhverve fast Ejendom her i Landet, til Trods for at hverken Ellinger eller Pinstrup havde krævet et saadant Forbud, men, som sagt, kun Regulering af Udlændinges Adgang til at erhverve Rettigheder over fast Ejendom. De vigtigste afvisende Argumenter fra Regeringens Side var for det første, at udenlandske Landbrugere i Fortiden havde tilført det danske Landbrug nye værdifulde Impulser og i enkelte Tilfælde været Foregangsmænd for meget store Fremskridt. For det andet at Len- og Stamhusproblemet dengang var til Behandling, og da man herved vilde røre ved adskillige udenlandske Storbesidderes Ejendomsret, maatte en Lovgivning udskydes, indtil dette Problem var løst. Ende-

lig fremhævedes fra den daværende Regerings Side, at en Indskrænkning i Udlændinges Adgang til dansk Grundejendom kunde medføre lignende Indskrænkninger i Danmarks Muligheder for at erhverve Ejendom i Udlandet, og dette skønnedes at ville være til Skade for danske Erhvervsinteresser.

Disse afvisende Argumenter opretholdtes af Regeringen Zahle, ogsaa efter at Løftbestemmelsen i Grundlovens § 50, Stk. 2, var blevet indført i den nye Grundlov af 5. Juni 1915. Drøftelsen af dette Spørgsmaal blussede op igen i Efteraaret 1918. I August og September Maaned 1918 var det overvejende sandsynligt, at Tyskland vilde tabe Krigen. Frygten herfor bevirkede en Kapitalflugt fra Tyskland til Nabolandene, deriblandt ogsaa Danmark, hvor man kunde spore en Række tyske Opkøb af store danske Landbrug. Der rejstes herimod en national Adressebevægelse, og De samvirkende danske Landboforeninger vedtog en Resolution, hvori man opfordrede Regeringen til at indføre Kontrolforanstaltninger ved at opfylde Grundlovens Løfteparagraf. Paa Rigsdagen fremførtes Kravet herom i Oktober 1918 af Niels Neergaard, Aage Kidde, P. P. Pinstrup, Hedegaard, Klaus Berntsen og Westergaard. Svarene fra Finansminister Edvard Brandes, fra Stats- og Justitsminister Zahle og fra Handelsminister Hage var afvisende ligesom tidligere, med de allerede omtalte Begrundelser.

Efter 1920 har Jordpolitikken i den genforenede Halvdel af Sønderjylland spillet en Rolle i Drøftelserne om Grundlovens § 50, Stk. 2. I 1923 rejstes Sagen af Det konservative Folkepartis daværende Formand, Pürschel, men Statsminister Neergaard kunde kun svare, at Spørgsmaalet var til Drøftelse og Undersøgelse i Regeringen. Herefter viser denne Sag sig ikke paa Rigsdagen før i November 1935. Det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch citerede fra vor tidligere Formand Redaktør Hans Rasmussens Blad, „Bornholms Socialdemokrat“, et Krav om en Regulering af Udlændinges Adgang til at faa Skøde paa dansk Jord, og Statsminister Stauning svarede, paa samme Maade som Neergaard, at Sagen var til Undersøgelse. Det vil altsaa sige, at jeg formentlig uden Modsigelse tør fastslaa, at vi før den anden Verdenskrig kan iagttage en positiv Holdning til Grundlovens § 50, Stk. 2, fra baade Det konservative Folkepartis, fra Venstres og fra enkelte socialdemokratiske Ordføreres Side.

Naar Spørgsmaalet rejstes i 1935, skyldtes det, at man nu i nogle Aar havde set